

Oś priorytetowa 11

Oś priorytetowa 11 ma przyczynić się do ułatwienia społecznościom lokalnym inicjowanie i realizację działań rozwojowych w formule partycypacyjnej przy współudziale mieszkańców, lokalnych partnerów społeczno-gospodarczych i samorządów lokalnych.

Celem projektu jest poprawa spójności społecznej, która będzie realizowana poprzez zwiększenie aktywności społeczno-zawodowej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w ramach działań o charakterze środowiskowym, a także poprzez organizowanie społeczności lokalnej i animacji społecznej. Podejmowane będą także działania wspierające przedsięwzięcia ukierunkowane m.in. na animację, tworzenie, rozwój i współpracę w ramach lokalnych partnerstw na rzecz rozwoju przedsiębiorczości społecznej.

Projekty grantowe w osi 11 mogą być realizowane w zakresie niżej wymienionych typów projektów:

Typ projektu nr 1- Działania na rzecz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w zakresie wdrożenia rozwiązań z obszaru aktywnej integracji o charakterze środowiskowym takich jak:

- a) kluby samopomocy,
- b) świetlice środowiskowe,
- c) kluby młodzieżowe,
- d) kluby pracy,
- e) aktywizacja społeczno-zawodowa,
- f) i inne z obszaru aktywnej integracji o charakterze środowiskowym.

Ad. a) Kluby samopomocy- to ośrodki wsparcia- miejsca przeznaczone dla osób, które ze względu na podeszły wiek, stan zdrowia lub niepełnosprawność wymagają opieki lub wsparcia w związku z niemożnością samodzielnego wykonywania co najmniej jednej podstawowej czynności dnia codziennego. Prowadzone są wszelkiego rodzaju działania wspierająco-rehabilitacyjne, jest również ośrodkiem wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W klubie samopomocy może działać np. grupa terapeutyczna, grupa wsparcia, wolontariat. Klub samopomocy może być prowadzony przez gminę-gmina może zlecić prowadzenie klubu organizacjom pozarządowym. Działa w oparciu o ustawę o pomocy społecznej.

Ad. b) Świetlice środowiskowe- to placówka wsparcia dziennego- miejsce, w którym dzieci i młodzież wywodząca się z rodzin patologicznych lub mająca trudną sytuację materialną uzyska wsparcie (w świetlicach środowiskowych prowadzone są różnego rodzaju działania m.in.: **działania edukacyjne:** pomoc w nauce, zajęcia plastyczne, zajęcia informatyczne, rozwój zainteresowań; **działania profilaktyczne:** ćwiczenie asertywności oraz radzenia sobie w sytuacjach trudnych, realizowanie programów profilaktycznych, promowanie zdrowego stylu życia; **działania wychowawcze:** nauka savoir-vivre, nauka współpracy i współdziałania w grupie; **działania opiekuńcze i współpraca:** współpraca z rodzicami, opiekunami, instytucjami działającymi na rzecz dzieci i młodzieży, dożywianie; **działania organizujące czas wolny**). *Działalność tego typu placówek reguluje Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wsparciu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Rozdział 3 Pomoc w opiece i wychowaniu dziecka).*

Ad. c) Kluby młodzieżowe- miejsca, w którym młodzież do 18 roku życia, może korzystać z wieloaspektowego wsparcia edukacyjnego, integracyjnego, profilaktycznego i artystyczno-kulturalnego. Celem klubu młodzieżowego jest wzmocnienie poczucia własnej wartości i dostarczenie pozytywnych wzorców zachowań, wsparcie procesu edukacyjnego przez pomoc w nauce i przezwyciężanie trudności szkolnych, zapewnienie bezpiecznych form spędzanie czasu wolnego, rozwój talentów i zainteresowań, pomoc w odkryciu potencjału i predyspozycji zawodowych, kształtowanie umiejętności w zakresie pełnienia ról społecznych, rozwój zdolności interpersonalnych i postaw prospołecznych.

Ad. d) Kluby pracy- to miejsce, w którym osoby pozostające bez pracy mogą uzyskać kompleksową pomoc w procesie poszukiwania zatrudnienia. Celem klubu pracy jest przygotowywanie uczestników do lepszego i skutecznego radzenia sobie z realiami nowoczesnego i dynamicznie zmieniającego się rynku pracy, promowanie aktywnych wzorców zachowań i postaw oraz kształtowanie motywacji do samodzielnego i świadomego podejmowania zatrudnienia. W klubie pracy mogą być organizowane szkolenia z zakresu umiejętności poszukiwania pracy, grupowe zajęcia aktywizacyjne np. prezentacje, wykłady, dyskusje warsztatowe, umożliwiony jest dostęp do informacji i elektronicznych baz danych służących uzyskaniu umiejętności poszukiwania pracy i samozatrudnienia, indywidualne konsultacje, pomoc w poszukiwaniu pracy i samozatrudnieniu.

Ad. e) Aktywizacja społeczno-zawodowa- zindywidualizowane i kompleksowe działania umożliwiające aktywne włączenie społeczne a także powrót na rynek pracy z obligatoryjnym wykorzystaniem instrumentów aktywizacji społecznej i/lub zawodowej i/lub edukacyjnej.
-Instrumenty aktywizacji społecznej: organizacja i sfinansowanie treningów kompetencji i umiejętności społecznych, poradnictwa specjalistycznego oraz udzielenia informacji o prawach i uprawnieniach, służące przywróceniu samodzielności życiowej, w tym powrotu na rynek, poradnictwa i wsparcia indywidualnego oraz grupowego w zakresie podniesienia kompetencji życiowych i umiejętności społeczno-zawodowych umożliwiających docelowo powrót do życia społecznego, w tym powrót na rynek pracy i aktywizację zawodową, praca socjalna.

-Instrumenty aktywizacji zawodowej: uczestnictwo w zajęciach Centrum Integracji Społecznej, Klubu Integracji Społecznej, praktyka lub staż w spółdzielni socjalnej lub innym podmiocie, również w przedsiębiorstwie, zajęcia dla osób niepełnosprawnych w warsztatach terapii zajęciowej, skierowanie i sfinansowanie zajęć: w ramach kształcenia ustawicznego, mających na celu uzyskanie zawodu lub przygotowania zawodowego, podnoszenie kompetencji o charakterze zawodowym lub zdobywanie nowych kompetencji i umiejętności zawodowych, sfinansowanie usług trenera pracy lub doradcy zawodowego.

-Instrumenty aktywizacji edukacyjnej: skierowanie i sfinansowanie zajęć szkolnych, związanych z uzupełnieniem wykształcenia na poziomie podstawowym, gimnazjalnym, ponadgimnazjalnym lub policealnym oraz kosztów z nimi związanych, organizacja i sfinansowanie usług wspierających aktywizację edukacyjną (np. brokera edukacyjnego), sfinansowanie kosztów studiów dla osób opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze lub inne formy pieczy zastępczej.

Typ projektu nr 2- Działania wspierające rozwiązania w zakresie organizowania społeczności lokalnej i animacji społecznej z wykorzystaniem m.in.:

- a) usług wzajemnościowych, samopomocowych,
- b) lidera lub animatora aktywności lokalnej oraz obywatelskiej,
- c) i inne rozwiązania w zakresie organizowania społeczności lokalnej i animacji społecznej.

Ad. a) Usługi wzajemnościowe, samopomocowe- gromadzenie informacji, jakie rodzaje usług uczestnicy mogą świadczyć na rzecz innych np. pilnowanie dziecka w godz. 16.00-20.00, zrobienie zakupów, pomoc w nauce, szycie, sprzątanie, następuje wymiana usług usługi są bezpłatne. Możliwe jest sfinansowanie z projektu kosztów zatrudnienia osoby prowadzącej klub wolontariuszy.

Ad. b) Lider lub animator aktywności lokalnej oraz obywatelskiej- to osoba przyczyniająca się do: ułatwienia kontaktów oraz lepszego poznania się mieszkańców, diagnozowania potencjału lokalnego środowiska, moderowania sytuacji edukacyjnych w środowisku, inicjowania powstawania grup obywatelskich, wyszukiwania i wspierania liderów lokalnych, pobudzania energii potrzebnej do podjęcia i podtrzymania działania przez osobę/grupę, motywowania grup i środowisk do podejmowania aktywności ukierunkowanych na dobro wspólne, budowania lokalnych koalicji, animowania wśród mieszkańców dyskusji dotyczących ważnych aspektów życia codziennego. Możliwe jest sfinansowanie z projektu kosztów zatrudnienia lidera lub animatora aktywności lokalnej.

Ad. c) I inne rozwiązania w zakresie organizowania społeczności lokalnej i animacji społecznej- organizowane są spotkania o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym, ekologicznym czy turystycznym, spotkania, konsultacje, działania edukacyjne i debaty społeczne, działania wynikające np. z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, o przeciwdziałaniu narkomanii.

Dla typów projektów 1 i 2 grupą docelową są:

- osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym z obszarów:
  - wiejskich oraz miast do 20 tys. mieszkańców pełniących rolę centrów społeczno-gospodarczych w regionie objętym LSR,
  - miast powyżej 20 tys. mieszkańców objętych LSR;
- otoczenie osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (w takim zakresie, w jakim jest to niezbędne dla wsparcia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym), w tym osoby pełniące obowiązki opiekuńcze.

Definicja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym zgodna z Wytycznymi w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014- 2020, tj.:

- osoby lub rodziny korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej- pomoc społeczną udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:
  - ubóstwa,
  - sieroctwa,
  - bezdomności,
  - bezrobocia,
  - niepełnosprawności,
  - długotrwałej lub ciężkiej choroby,
  - przemocy w rodzinie,
  - potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi,
  - potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,

- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. C lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013r. o cudzoziemcach,
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- alkoholizmu lub narkomanii,
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- klęski żywiołowej lub ekologicznej;
- osoby, o których mowa w art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003r. o zatrudnieniu socjalnym;
- osoby przebywające w pieczy zastępczej lub opuszczające pieczę zastępczą oraz rodziny przeżywające trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
- osoby nieletnie, wobec których zastosowano środki zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości;
- osoby przebywające w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii;
- osoby z niepełnosprawnością;
- rodziny z dzieckiem z niepełnosprawnością, o ile co najmniej jeden z rodziców lub opiekunów nie pracuje ze względu na konieczność sprawowania opieki nad dzieckiem z niepełnosprawnością;
- osoby zakwalifikowane do III profilu pomocy, zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
- osoby niesamodzielne;
- osoby bezdomne lub dotknięte wykluczeniem z dostępu do mieszkań;
- osoby korzystające z PO PŻ.

Otoczenie osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym m. in.:

- osoby spokrewnione lub niespokrewnione z osobami zagrożonymi ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące, a także inne osoby z najbliższego środowiska osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym;
- osoby, których udział w projekcie jest niezbędny dla skutecznego wsparcia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym;
- osoby sprawujące rodzinną pieczę zastępcą lub kandydaci do sprawowania rodzinnej pieczy zastępczej;
- osoby prowadzące rodzinne domy dziecka i dyrektorzy placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego.

O dofinansowanie projektu mogą ubiegać się wszystkie podmioty posiadające zdolność prawną z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie odrębnych przepisów).

W trybie grantowym maksymalna wartość grantu w ramach projektu grantowego wynosi **50 tys. zł** (w przypadku grantu zakładającego wyłącznie wzrost aktywności społecznej) lub **150 tys. zł** (w przypadku grantu zakładającego efektywność zatrudnieniową). Wartość grantu rozumiana jest jako kwota dofinansowania ze środków EFS-LGD.

W trybie konkursowym minimalna wartość projektu to 100 000 zł. Maksymalny poziom dofinansowania całkowitych wydatków kwalifikowalnych wynosi **85%**.

Wkład własny może być wniesiony w formie pieniężnej lub niepieniężnej. Szczegółowe warunki dotyczące wnoszenia wkładu własnego określają *Wytyczne w zakresie kwalifikowalności*.